Nr 59.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till polisväsendet i riket m. m.; given Stockholms slott den 20 februari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller anför:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln på min hemställan föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående omorganisation av rikets polisväsen, som kunde varda riksdagen förelagd,

dels, under punkten 89, i riksstaten beräkna det ordinarie anslaget till *överståthållarämbetet* till 95,722 kronor,

dels, under punkten 96, till *polisväsendet i riket* för budgetåret 1925—1926 beräkna ett extra förslagsanslag av 1,625,000 kronor,

dels, under punkten 97, till beredande av *vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1925—1926 beräkna ett extra förslagsanslag av 225,000 kronor,

dels, under punkten 98, i riksstaten till *polisväsendet i Stockholm* beräkna ett ordinarie anslag av 28,100 kronor,

dels, under punkten 101, i riksstaten beräkna det ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar* till 800,000 kronor, och

dels, under punkten 104, i riksstaten beräkna det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* till 1,200,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t förut i dag på min hemställan beslutat att genom proposition (nr 58) föreslå riksdagen att dels antaga, bland annat, ett vid propositionen fogat förslag till lag om polisväsendet i riket och dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med ett propositionen likaledes bifogat förslag utfärda tillägg till reglementet den 31 december 1919 för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., anhåller jag att få anmäla frågan om anvisandet av anslag för nyss omförmälda ändamål.

Grunderna för polisorganisationen.

Till en början torde det tillåtas mig att erinra om de delar av nämnda förslag, som äro av beskaffenhet att medföra ändring i nu utgående anslag.

Polisdistrikt.

För polisväsendets upprätthållande skall riket vara indelat i polisdistrikt. Städer, liksom köpingar, som enligt särskilda bestämmelser äro pliktiga att själva bekosta för dem erforderlig polispersonal, skola bilda egna distrikt, medan, vad angår den egentliga landsbygden, landsfiskalsdistrikten efter vissa grunder skola indelas i polisdistrikt.

Den lokala polisorganisationen.

I städer och förenämnda köpingar skola för dessas eget behov anställas polismän, vilka, liksom nämnda polisdistrikts polisverksamhet i övrigt, skola helt bekostas av vederbörande polisdistrikt. I övriga landsbygdsdistrikt skola anställas polismän, som skola övertaga såväl den polisverksamhet, som nu upprätthålles av s. k. extra polismän, som den verksamhet, som nu ankommer på fjärdingsmännen. Till dessa polisdistrikts kostnader skall statsverket bidraga med en tredjedel av vissa personalkostnader, nämligen lön, pension och, i förekommande fall, familjeunderstöd och begravningshjälp. Dylikt polisdistrikt är berättigat att ansluta sin personal till statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., i vilket fall erforderliga avgifter erläggas med en tredjedel av befattningshavaren, fyra niondelar av polisdistriktet och två niondelar av statsverket. Anslutes icke befattningshavare till pensionsanstalten, bidrager staten med två niondelar av den utgående pensionen. Polisdistrikt är skyldigt att låta befattningshavare, som vid den tidpunkt, då den nya lagstiftningen blir tillämplig å distriktet, har ordinarie anställning vid dess polisväsen, i pensionsavseende tillgodoräkna sig även den tid före lagens ikraftträdande, som han i en följd innehaft ordinarie anställning för distriktet. I de retroaktivkostnader, som sålunda måste uppkomma för andra polisdistrikt å landsbygden än omförmälda köpingar, deltager staten på grund av skyldigheten att bidraga till vederbörandes pensionering efter enahanda grund som i övriga pensioneringskostnader.

Landsting skall vara berättigat att organisera ordningspolisavdelningar. Till landstings kostnader för polisväsendet bidrager staten efter samma grunder som till kostnaderna för polisväsendet i sist omförmälda polisdistrikt. *Landstingspolis.*

Städer med minst 10,000 invånare, ävensom en stad i varje län, där stad med minst 10,000 invånare ej finnes, skola vara pliktiga att vid tillfälligt behov av polisförstärkning å annan ort tillhandahålla en reservpolisman för varje fullt tal av 10,000 invånare, dock att, om numerären enligt nämnda grund icke uppgår till tre, tre polismän dock skola tillhandahållas. Konungen bestämmer, i vad mån reservpolismännen skola utgöras av befäl eller vara beridna. Till polisdistrikt, som skall tillhandahålla reservpolismän, utgår statsbidrag för varje reservpolisman, som skall tillhandahållas, med en tredjedel av de sammanlagda löneförmåner, som årligen tillkomma i distriktet anställd polisman med lägsta lön inom den tjänstegrad, reservpolismannen skall tillhöra. Har polisdistrikt tillhandahållit reservpolispersonal, bestrider statsverket ej mindre vad av vederbörande polismans lön belöper å tid, som han tjänstgjort utom distriktet, ävensom reservpolispersonalens transport till och från tjänstgöringsorten, personalens bostad och kost under tjänstgöringstiden samt särskilda kostnader för hästar och fordon, än även dagarvode till varje polisman. Dessutom skall staten vidkännas kostnader, som kunna föranledas därav, att polisman under kommendering såsom reservpolisman skadas i tjänsten. *Reservpolis.*

Personal, som är anställd i polisdistrikt å landsbygden, vilket åtnjuter generellt statsbidrag, eller för landstingsområde, kan tillfälligtvis användas till polisverksamhet utanför det område, för vilket vederbörande polisman är anställd. I detta fall betalar staten den sålunda beordrade personalens lön under tjänstgöringstiden samt de av tjänstgöringen föranledda särskilda kostnaderna, varjämte staten liksom i fråga om reservpolismän vidkännes kostnad för skada å personal. *Tjänstgöringsskyldighet utom vederbörande distrikt för ordningspolis.*

Vid kriminalpolisavdelning i stad skola, om och till det antal, Konungen bestämmer, anställas kriminalpolismän för användning huvudsakligen utom staden. Då skyldighet att hålla kriminalpolismän för eget behov skall åligga de städer, som äro pliktiga att tillhandahålla reservpolismän, komma förstnämnda kriminalpolismän att användas huvudsakligen för landsbygdens och de mindre städernas behov. Vederbörande stationsort skall i första hand vidkännas kostnaden för dessa kriminalpolismän, men staten gottgör stationsorten samtliga löne- och pensioneringskostnader, varjämte staten skall vidkännas alla kostnader, som föranledas av deras kriminalpolisverksamhet utom stationsorten. *Kriminalpolis.*

I de polisdistrikt, Konungen bestämmer, skola polismän för hela rikets behov finnas anställda. Kostnaden för sådan personal bestrides i första hand av vederbörande polisdistrikt men skall gottgöras polisdistriktet av statsverket. Vidare skola vissa polisdistrikt efter Konungens förordnande draga försorg om särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet. Polisdistriktets kostnad härför gottgöres likaledes helt av statsmedel. Med nu omnämnda bestämmelser avses, såvitt här är i fråga, personal och an- *Polispersonal för hela rikets behov.*

ordningar för polisskola, centralbyrån för fingeravtryck, tidningen »Polisunderrättelser» samt särskilda gränsbevakningar.

Polisstyrelse. Vissa frågor angående tillsättning, entledigande och disciplinär bestraffning av befattningshavare vid polisväsendet skola handläggas av särskilda för varje län, liksom för Stockholm, inrättade polisstyrelser, bestående av två ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t, tre ledamöter för varje landsting och tre ledamöter för varje stad, som är pliktig att tillhandahålla reservpolismän. Kostnaderna för dessa polisstyrelser skola bestridas av statsmedel.

Ikraftträdande. Den föreslagna lagstiftningen skall träda i kraft den 1 januari 1926, så vitt den avser städer, därmed jämställda köpingar samt landsting, och skall i samband därmed det särskilda anslaget till polisväsendet i Stockholm upphöra att utgå. Högre kurs vid Stockholms polisskola skall dock redan under hösten 1925 bekostas av statsmedel. I övrigt skall lagen vara satt i tillämpning senast den 1 januari 1932, och meningen är, att lagen skall under tiden intill sistnämnda dag successivt genomföras på det sätt, att anslaget till polisväsendet för varje budgetår höjes med så stort belopp, som motsvarar statsbidraget till 200 polismän.

Ersättning för kläder. Enligt ett lagförslag, om vars remitterande till lagrådet chefen för justitiedepartementet senare i dag lärer komma att hemställa, skall staten, om polisman under utövning av sin tjänst fått sina kläder sönderrivna eller eljest skadade, ersätta sagda skada utom i det fall, att polisman, anställd i stad eller därmed jämställd köping för polisdistriktets eget behov, fått sina kläder skadade vid tjänstgöring inom distriktet.

Jag övergår härefter till de olika anslagen, vilka jag upptager i den ordning och under de benämningar, varunder de förekomma i statsverkspropositionen.

Överståthållarämbetet. I statsverkspropositionen under femte huvudtiteln, punkten 89, har jag framhållit, att det ur olika synpunkter synes lämpligt, att samtliga anslag för polisväsendet sammanföras under en ny avdelning, benämnd »Polisväsendet», och att i samband därmed det belopp å 28,100 kronor, som av det till överståthållarämbetet utgående anslaget enligt Kungl. Maj:ts brev den 23 februari 1858 är avsett till polisens vidmakthållande i Stockholm, utbrytes och upptages såsom ett särskilt bestämt ordinarie anslag under benämningen »Polisväsendet i Stockholm». Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för förslaget till omorganisation av polisväsendet, innefattar nämnda förslag, att ifrågavarande bidrag till Stockholms polisväsen skall bortfalla från den 1 januari 1926. Ehuru utbrytningen sålunda skulle få betydelse endast för budgetåret 1925—1926, synes det mig lämpligt, att för nämnda budgetår den ifrågasatta utbrytningen äger rum.

På sätt jag likaledes vid nyss omförmälda punkt i statsverkspropositionen anmärkt, behöver det ordinarie bestämda anslaget till överståthållarämbetet, vilket anslag för närvarande är i riksstaten upptaget till 123,822 kronor, icke av annan anledning undergå ändring. Det ordinarie anslaget till *överståthållarämbetet* torde alltså i riksstaten för budgetåret 1925 - 1926 beräknas till 95,722 kronor och i samband härmed i nämnda riksstat uppföras ett nytt ordinarie anslag till *polisväsendet i Stockholm* å 14,050 kronor.

Polisväsendet i riket.

För vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, anvisats, att användas i huvudsak efter hittills gällande grunder, ett extra förslagsanslag av 1,200,000 kronor.

Då den nya organisationen föreslås skola träda i kraft, vad högre kursen vid polisskolan i Stockholm angår, från och med hösten 1925 men i övrigt först från och med den 1 januari 1926, skulle, frånsett kostnaden för berörda polisskolekurs, anslaget komma att under förra hälften av budgetåret 1925—1926 utgå efter hittills gällande grunder. Av anslaget har under budgetåret 1923—1924 icke tagits i anspråk mer än 1,013,939 kronor. Dessutom har — på grund av att Stockholms stad från och med den 1 januari 1925 uppsagt det med staden ingångna avtalet om tillhandahållande av reservpolis — gottgörelsen härutinnan till nämnda stad, för helt år uppgående till 16,900 kronor, bortfallit. I följd härav torde för disposition enligt hittills gällande grunder för omförmälda del av budgetåret böra beräknas något mindre belopp än förut. Med hänsyn till att kostnaden för dyrtidstillägg stegrats och att man måste räkna med möjligheten av ökning av bidraget till extra polismän synes man av försiktighetsskäl böra beräkna det för senare halvåret 1925 för användning enligt hittills tillämpade grunder behövliga beloppet till 550,000 kronor.

Eftersom den nya organisationen vad landsbygden beträffar enligt förslaget skall genomföras successivt, måste tydligen under det senare halvåret till landsbygdens polisväsen anslag utgå efter såväl äldre som nya grunder.

Innan jag övergår till en redogörelse för den anslagsökning, som den nya organisationen nödvändiggör för det senare halvåret av instundande budgetår, ber jag att få erinra om att, sedan förslag till en omorganisation av rikets polisväsen under år 1922 framlagts av dåvarande regeringsrådet S. Linnér, under hösten 1924 inom socialdepartementet med biträde av särskild sakkunnig utarbetats ett nytt förslag i ämnet, vilket förslag i den förut omnämnda propositionen nr 58 benämnes 1924 års förslag. Angående den granskning, 1924 års förslag sedermera underkastats, torde jag få hänvisa till vad jag anfört i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln, punkten 89. I 1924 års förslag ingår jämväl en p. m. angående den kostnadsökning, som förslaget kan antagas medföra för statsverket. Förslaget, inklusive berörda p. m., finnes såsom bilaga fogat vid propositionen nr 58.

Statsbidrag till landsbygdens personalkostnad.

I fråga om polispersonal, anställd i polisdistrikt på landsbygden utom förut omnämnda köpingar, förutsätter sistberörda proposition i överensstämmelse med 1924 års förslag, att anslaget för varje budgetår successivt höjes med vad som motsvarar statsbidraget till 200 nya polismän.

I 1924 års förslag räknades med en medellön av 2,200 kronor för de nya polismän, som skulle komma i stället för de nuvarande fjärdingsmännen. Det belopp, varmed statsbidraget för lön till dessa polismän skulle ökas för varje nytt budgetår, beräknades alltså till en tredjedel av 440,000 kronor eller till i runt tal 150,000 kronor. För budgetåret 1925—1926 beräknades åtgå hälften av sistnämnda belopp eller 75,000 kronor. Samtidigt anmärktes,

att den nya organisationen knappast kunde redan under första halvåret genomföras i sådan utsträckning, att hela sistnämnda belopp komme att tagas i anspråk.

Då den totala ökningen av anslaget till löner, exklusive dyrtidstillägg, till nu ifrågavarande personal vid genomförd organisation i 1924 års förslag beräknats till 712,700 kronor, är det tydligt, att en så stor ökning som omkring 150,000 kronor för år räknat icke kan behövas under vart och ett av de sju budgetår, övergångsperioden omfattar, utan att det bör räcka med att öka anslaget med så stort belopp, som kan behövas för att möjliggöra reglering av 200 nya tjänster varje år. För detta ändamål skulle nämligen, utom eventuell anslagsökning, stå till förfogande de belopp, som bliva fria vid nyorganisation av polisbefattningar, till vilka nu utgår högre bidrag än som enligt det nya systemet medgives. För budgetåret 1925—1926 synes man emellertid böra godtaga det i 1924 års förslag upptagna beloppet, emedan man icke lärer med säkerhet kunna räkna med att någon befattning, till vilken nu 50 % statsbidrag utgår, skall omorganiseras redan under nämnda budgetår. I enlighet med det anförda bör till statsbidrag till personalens löner i de här avsedda polisdistrikt, som under budgetåret 1925—1926 övergå till den nya organisationen, få användas ej mindre de belopp, som nu utgå till polismän i dessa distrikt, än även ett belopp av ytterligare 75,000 kronor eller det högre eller lägre belopp, som må betingas av att medellönen i nyreglerade distrikt över- eller understiger 2,200 kronor om året. Till det sålunda beräknade beloppet bör läggas dyrtidstillägg, vilket torde böra beräknas efter samma grunder som det till statstjänstemän med nyreglerade löner utgående. I enlighet härmed torde för dyrtidstillägg kunna för budgetåret beräknas ett belopp av 15,000 kronor.

Statens kostnad för bidrag till pensionering av personal i nyreglerade distrikt skulle enligt propositionen utgöra $^2/_9$ av den totala pensionskostnaden, vilken för den till statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. anslutna personalen beräknats till 12 % av tjänstepensionsunderlaget, vilket i sin tur skall utgöra $^2/_3$ av de sammanlagda löneförmåner, som befattningshavaren högst må åtnjuta. För de under budgetåret nytillkomna befattningshavarna i polisdistrikt å landsbygden komma således statens pensionskostnader, under förutsättning att samtliga befattningshavare anslutas till statspensionsanstalten, att uppgå till $^2/_9 \times 12\ \% \times {}^2/_3 \times 220{,}000$ kronor eller omkring 3,900 kronor. Detta belopp är dock något för litet med hänsyn till att det beräknats på grundvalen av lönernas medelbelopp i stället för på eventuella slutlöner. I den mån anslutning icke sker, erfordras icke för budgetåret något bidrag av statsmedel, men i stället kommer ett så mycket större belopp att erfordras, då pensionsfall en gång inträffa. Emellertid kan under budgetåret den nya lagstiftningen komma att bliva tillämplig utom å de 200 polismännen å ytterligare något antal polismän på landsbygden, anställda i distrikt, som redan åtnjuta statsbidrag enligt hittills gällande grunder och som utan ökning av statens bidrag till lönekostnaderna omedelbart övergå till det nya systemet. Om med hänsyn till här

omnämnda omständighet statens pensioneringskostnad för ifrågavarande budgetår beräknas till 4,000 kronor, torde man befinna sig på den säkra sidan.

Den skyldighet att deltaga i retroaktivkostnaden för nuvarande personals pensionering, som förenämnda proposition innefattar, har i 1924 års förslag antagits komma att behöva tagas i anspråk för omkring 600 befattningshavare, vilken siffra icke torde vara för lågt upptagen. Under förutsättning, att samtliga de distrikt, vari dessa befattningshavare äro anställda, omedelbart överginge till det nya systemet, att samtliga ifrågavarande befattningshavare anslötes till statspensionsanstalten, att dessa befattningshavare vid lagens ikraftträdande vore i medeltal 40 år samt att retroaktivavgifterna enligt 9 § i reglementet för berörda pensionsanstalt skulle erläggas med lika annuiteter under en tid av 30 år, skulle statens årliga kostnad för retroaktivavgifter bliva omkring 28,000 kronor. Detta belopp är baserat på en medellön av 2,200 kronor i stället för på eventuella slutlöner och är med hänsyn härtill något för litet. Å andra sidan torde åtminstone de två först angivna av nyssnämnda förutsättningar icke komma att i större utsträckning förverkligas, i följd varav anslagsbehovet för ifrågavarande budgetår kommer att minskas. Man torde emellertid vara på den säkra sidan, om man beräknar statens kostnad för retroaktivavgifter för budgetåret 1925—1926 till hälften av förenämnda belopp eller 14,000 kronor.

Landstingspolis.

I fråga om kostnaden för statsbidrag till landstingens kostnader för polisväsendet innefattar förslaget en minskning. Bidraget till landstingens lönekostnader inklusive dyrtidstillägg utgör för närvarande, för helt år räknat, i runt tal 60,000 kronor. Detta belopp skulle, genom att bidragsprocenten fr. o. m. den 1 januari 1926 minskas från 50 % till 33 $^1/_3$ %, komma att för budgetåret 1925—1926 nedgå med omkring 10,000 kronor. Kostnaden för bidrag till landstingens övriga poliskostnader uppgår för närvarande, likaledes för helt år räknat, till i runt tal 22,000 kronor. Detta belopp skulle helt bortfalla från och med den 1 januari 1926, varigenom för budgetåret en besparing av omkring 11,000 kronor skulle uppstå.

Å andra sidan skulle tillkomma bidrag till pensioneringskostnader. Därest dessa beräknas på basis av nuvarande löner men i övrigt efter samma grunder som motsvarande kostnader för den i polisdistrikt på landsbygden anställda personalen, skulle statsbidraget till de årliga pensionsavgifterna komma att för helt år uppgå till 2,200 kronor och för budgetåret 1925—1926 alltså till 1,100 kronor. Statsbidraget till retroaktivavgifter skulle efter enahanda grunder för helt år belöpa sig till ungefär 2,500 kronor och för budgetåret 1925—1926 alltså till ungefär 1,250 kronor.

Den totala besparing, som skulle vinnas i fråga om landstingspolisen, skulle alltså för budgetåret 1925—1926 belöpa sig till i runt tal 18,500 kronor.

Polisförstärkning från distrikt till annat.

Kostnaden för avlöning av polisman, anställd i polisdistrikt å landsbygden eller för landstingsområde, under tid, då polismannen varit beordrad till tjänstgöring utom det område, för vilket han är anställd, skall liksom kostnad, föranledd av att polisman under sådan tjänstgöring lidit kropps-

skada, utgå av förevarande anslag. Något särskilt belopp har icke synts mig böra för detta ändamål beräknas för budgetåret 1925—1926.

Begravningshjälp m. m.

För bidrag till begravningshjälp och familjeunderstöd, avseende polispersonal, anställd i polisdistrikt på landsbygden eller för landstingsområde, har i 1924 års förslag för ifrågavarande budgetår icke upptagits något särskilt belopp. Möjligt är väl också, att några medel för detta ändamål icke komma att erfordras. För säkerhets skull torde emellertid ett belopp av 1,000 kronor härför böra för budgetåret beräknas.

Anslag till statspensionsanstalten.

Av vad jag här anfört angående beräkningen av statens bidrag till kostnaden för pensionering torde framgå, att detta bidrag såväl i den mån det belöper å personal, som anslutes till statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., som i den mån det belöper å till anstalten icke ansluten personal, förutsättes skola utgå av förevarande anslag. Om jag sålunda icke ansett mig böra föreslå, att för kostnaden till pensionsbidrag i avseende å den till anstalten anslutna personalen medel skola avses i det under elfte huvudtiteln uppförda anslaget till sagda anstalt, är skälet härtill framför allt, att det pensioneringsbidrag, som skall utbetalas till polisdistrikten, icke synes mig lämpligen kunna uppföras på annat anslag än det förevarande och att det icke är möjligt att bedöma, huruvida för pensioneringsbidrag avsedda medel skola utbetalas såsom statsbidrag till kommun eller utanordnas till statsanstalten. Man kan med andra ord väl beräkna den totala pensioneringskostnaden men icke dess fördelning å till statsanstalten ansluten och å dit icke ansluten personal. Vid sådant förhållande förefaller mig det här valda systemet vara det mest praktiska.

Administrationskostnad för statspensionsanstalten.

Jag ber vidare att i detta sammanhang få framhålla, att den rätt att ansluta polispersonal till nämnda anstalt, som enligt den nya polisorganisationen skulle tillkomma landsting och vissa polisdistrikt på landsbygden, uppenbarligen kan medföra en så stor arbetsökning för anstalten, att ytterligare personal kan behöva där anställas.

Pensionsanstaltens styrelse.

I infordrat yttrande över det Linnérska förslaget — vilket beträffande samtliga kommunalt anställda befattningshavare vid polisväsendet innefattade omedelbar obligatorisk anslutning till ifrågavarande anstalt — anförde anstaltens styrelse, att anstalten med sin nuvarande organisation ej vore i stånd att övertaga den ökning i arbetsuppgifter, som det Linnérska förslaget skulle medföra, samt att styrelsen måste uppställa genomförandet av en, för övrigt redan nödvändig omorganisation av anstaltens personal såsom ett villkor för övertagandet av ifrågavarande pensionering.

Departementschefen.

Då man med det i propositionen nr 58 framlagda förslaget ej kan på förhand bedöma, i vilken utsträckning personal kommer att anslutas till anstalten, och i vart fall någon mera avsevärd arbetsökning näppeligen är att förvänta redan under budgetåret 1925—1926, torde någon ökning av anslaget till anstalten icke behöva begäras för nämnda budgetår.

Reservpolismän.

Den reservpolisstyrka, som enligt det föreliggande förslaget skulle av vissa städer tillhandahållas, skulle med nuvarande befolkningssiffror utgöra 186 man.

För den reservpolisstyrka av 236 man, som föreslogs i 1924 års förslag, beräknades i samma förslag en årlig merkostnad, utöver den för reservpolisstyrkan för budgetåret 1924—1925 beräknade, av, exklusive dyrtidstilllägg, 105,000 kronor.

För att erhålla en i möjligaste mån exakt beräkning av ifrågavarande kostnad har jag på grundvalen av de uppgifter angående polispersonalens löner, som lämnats i yttranden över det Linnérska förslaget, sökt göra en kalkyl över densamma.

Jag har därvid antagit, att skyldighet att tillhandahålla reservpolismän kommer att i län, där stad med 10,000 invånare saknas, åläggas den största staden i länet samt att befäl skall på sätt, som i kalkylen närmare angivits, tillhandahållas av Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg. Dessa antaganden har jag gjort uteslutande för att få ett någorlunda exakt belopp för anslagsbehovet, och jag avser icke att härigenom på något sätt föregripa det beslut, som härom enligt förslaget skall av Kungl. Maj:t meddelas.

Stad	Kommissarie		Överkonstapel		Konstapel		Statsbidrag
	Antal	Lön	Antal	Lön	Antal	Lön	
Stockholm	1	6,000	4	16,800	37	115,440	46,080
Göteborg	1	5,850	2	8,000	19	51,300	21,716
Malmö	—	—	1	3,360	10	24,000	9,120
Norrköping	—	—	1	4,320	4	10,800	5,040
Hälsingborg	—	—	1	4,620	3	7,200	3,940
Gävle	—	—	—	—	3	6,300	2,100
Örebro	—	—	—	—	3	7,128	2,376
Borås	—	—	—	—	3	6,600	2,200
Eskilstuna	—	—	—	—	3	10,620	3,540
Västerås	—	—	—	—	3	5,220	1,740
Jönköping	—	—	—	—	3	6,600	2,200
Uppsala	—	—	—	—	3	7,500	2,500
Karlskrona	—	—	—	—	3	7,770	2,590
Linköping	—	—	—	—	3	7,650	2,550
Lund	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Karlstad	—	—	—	—	3	6,300	2,100
Landskrona	—	—	—	—	3	7,200	2,400
Halmstad	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Kalmar	—	—	—	—	3	5,400	1,800
Sundsvall	—	—	—	—	3	5,400	1,800
Trollhättan	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Mölndal	—	—	—	—	3	7,200	2,400
Södertälje	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Östersund	—	—	—	—	3	6,300	2,100
Uddevalla	—	—	—	—	3	6,900	2,300
Falun	—	—	—	—	3	8,400	2,800
Kristianstad	—	—	—	—	3	10,200	3,400
Trälleborg	—	—	—	—	3	8,700	2,900
Västervik	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Kristinehamn	—	—	—	—	3	9,600	3,200
Ystad	—	—	—	—	3	10,200	3,400
Nyköping	—	—	—	—	3	6,000	2,000
Härnösand	—	—	—	—	3	5,100	1,700
Söderhamn	—	—	—	—	3	4,800	1,600
Luleå	—	—	—	—	3	12,750	4,250
Skövde	—	—	—	—	3	5,400	1,800
Visby	—	—	—	—	3	6,600	2,200
Växjö	—	—	—	—	3	5,550	1,850
Umeå	—	—	—	—	3	5,100	1,700
Summa	2	—	9	—	175	—	165,392

Om från beloppet 165,392 kronor drages det belopp, vartill kostnaden för reservpolisstyrka uppgår från och med ingången av innevarande år, eller 81,345 kronor, uppstår en merkostnad för år räknat av, exklusive dyrtidstilllägg, 84,047 kronor. Att på förhand beräkna dyrtidstilläggets belopp är av lätt insedda skäl förenat med svårigheter. Jag tror emellertid, att man approximativt kan beräkna kostnaden härför till 25 % eller till, för år räknat, omkring 41,500 kronor. Därvid må erinras om att dyrtidstilläggen i vissa städer äro betydligt högre än vad här förutsatts, medan i andra städer lönerna redan reglerats så, att dyrtidstillägg ej längre utgår.

De kostnader, som uppkomma i fall, då reservpolispersonal använts, utgå nu av förevarande anslag. Någon nämnvärd ändring av dessa kostnaders belopp kan den nya organisationen icke antagas medföra. På sätt jag längre fram kommer att något närmare beröra, skall av dessa kostnader det särskilda dagarvode, som skall tillkomma utkommenderade reservpolismän, utgå av anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet. Med hänsyn till de obetydliga belopp, varom här är fråga, synes mig någon minskning av förevarande anslag ej böra ske.

På grundvalen av det anförda synes merkostnaden för reservpolismännen inklusive dyrtidstillägg för budgetåret 1925—1926 kunna beräknas till hälften av (84,047 + 41,500) 125,547 kronor eller till i runt tal 63,000 kronor.

Kriminalpolismän.

I 1924 års förslag har den årliga begynnelselönen för de 60 kriminalpolismän, som skola anställas vid vissa städers kriminalpolisavdelningar för användning huvudsakligen utanför vederbörande stationsort, upptagits till 2,800 kronor, motsvarande en årlig kostnad av 168,000 kronor, vartill dock bör komma något ytterligare belopp för de av ifrågavarande kriminalpolismän, som böra erhålla överkonstapels tjänsteställning. I 1924 års förslag beräknades också den totala merkostnaden för löner, efter avdrag av vad som utgår i bidrag till nuvarande fem länsdetektiver, till 165,000 kronor. Detta belopp synes mig kunna godtagas. Om härtill lägges 25 % ökning för dyrtidstillägg, varom jag får hänvisa till vad jag yttrat om dylikt tillägg för reservpolismännen, uppstår för löner en merkostnad av, för helt år räknat, i runt tal 206,000 kronor. Härtill kommer pensioneringskostnaden, som, under antagande att slutlönen för kriminalpolisman kommer att stiga till i medeltal 3,600 kronor, för varje kriminalpolisman kan beräknas till 8 % av 2,400 kronor eller, för hela kåren och för helt år räknat, till i runt tal 12,000 kronor.

För begravningshjälp och familjeunderstöd åt kriminalpolismännen torde för ifrågavarande budgetår ej behöva beräknas något särskilt belopp.

Den totala merkostnaden för ifrågavarande kriminalpolismän för budgetåret 1925—1926 torde i enlighet med det sagda böra beräknas till hälften av 206,000+12,000 kronor eller 109,000 kronor.

Jag vill i detta sammanhang framhålla, att den omständigheten, att genom den nya organisationen detektivpersonal kommer att över allt stå till förfogande, icke torde böra föranleda till borttagande av rätten att ur förevarande anslag lämna bidrag till kostnaden för grövre brotts upptäckande

och misstänkta personers efterspanande och gripande. För utsättande av belöning för brottslings gripande och dylikt skulle eljest medel icke stå till förfogande. Säkerligen måste den nya organisationen medföra en minskning av behovet av medel för nu omhandlade ändamål, men denna minskning torde ej bliva så stor, att nedsättning av anslaget på denna grund bör ske.

Särskilda anordningar för hela rikets behov.

Av de anordningar för polisväsendet i riket, som enligt den föreslagna lagen om polisväsendet i riket skulle helt bekostas av statsverket, utgår redan nu av förevarande anslag medel till gränsbevakning i Norrbottens län. Någon ändring av anslagsbehovet för detta ändamål erfordras icke för nu ifrågavarande budgetår.

Polisskola.

Ny är däremot kostnaden för polisskola.

Polisskolan, som skulle inrättas vid Stockholms poliskår och utgöra en fortsättning på den där nu förefintliga, skulle bestå av två klasser. I den högre klassen, som skulle vara uppdelad på två avdelningar om vardera 12 elever, skulle årligen två kurser medhinnas, så att varje år 48 elever skulle kunna utexamineras. I den lägre klassen, vilken skulle vara uppdelad på tre avdelningar om vardera högst 20 elever, skulle likaledes två kurser kunna medhinnas varje år, så att från denna skulle kunna årligen utexamineras ungefär 120 elever.

Kostnaden för den högre klassen måste redan från och med höstterminen 1925 bestridas av statsmedel för att möjliggöra rekrytering av de nya, för landsbygden och småstädernas behov avsedda kriminalpolistjänsterna. Då man genom en kurs blott skulle kunna utbilda 24 aspiranter, skulle tydligen på detta sätt behovet därav ej kunna fyllas. Ehuru det torde vara förenat med vissa olägenheter att bedriva undervisningen med avdelningar å mer än 12 elever, torde för de två första kurserna undantagsvis de två avdelningarna kunna utvidgas till att omfatta vardera 15. På detta sätt skulle på ett läsår erforderligt antal aspiranter kunna utbildas. Möjlighet att omedelbart rekrytera samtliga ifrågavarande befattningar torde dock förefinnas på den grund, att vid Stockholms poliskår finnes ett antal obefordrade konstaplar, som genomgått polisskolans högre klass.

Lönekostnaden för polisskolans högre klass har överslagsvis — enligt förslaget till lag om polisväsendet i riket skola lönebeloppen fastställas av Stockholms stadsfullmäktige, vilkas beslut skall underställas överståthållarämbetets prövning — beräknats på följande sätt.

Föreståndare med undervisningsskyldighet i polisförfattningsrätt och praktisk polistjänst	kronor	11,100: —
Lärare i straffrätt	»	3,800: —
» i civilrätt	»	3,000: —
» i stats- och kommunalkunskap	»	450: —
» i modersmålet	»	1,350: —
» i stenografi	»	300: —
Diverse arvoden	»	2,500: —
	Kronor	22,500: —

Lönekostnaden för polisskolans lägre klass har, likaledes överslagsvis, beräknats sålunda.

Klassföreståndare med undervisningsskyldighet i polisförfattningsrätt och praktisk polistjänst	kronor	6,600: —
Lärare i straffrätt	»	2,500: —
» i civilrätt	»	1,650: —
» i stats- och kommunalkunskap	»	600: —
» i modersmålet	»	2,150: —
» i maskinskrivning	»	1,400: —
» i välskrivning	»	180: —
» i stenografi	»	950: —
» i samarittjänst	»	900: —
» i gymnastik	»	1,200: —
Diverse arvoden	»	770: —
	Kronor	18,900: —

Till dessa kostnader kommer dessutom dyrtidstillägg enligt de för Stockholm gällande grunderna. Detta dyrtidstillägg har beräknats till 4,500 kronor för den högre och 3,800 kronor för den lägre kursen.

Vidare erfordras medel till vissa för båda klasserna gemensamma utgifter, nämligen till hyra, förslagsvis 4,500 kronor, och till städning, belysning, telefon m. m., förslagsvis 2,800 kronor.

Påpekas må, att jag icke upptagit något belopp för undervisning i utländska språk, som nu bedrives vid polisskolan i Stockholm i samband med högre klassen och omfattar en tid av 24 arbetsveckor. Att upprätthålla en dylik undervisning för elever från landsortsstäderna och således endast för detta ändamål kvarhålla dessa elever i huvudstaden, kan icke gärna komma i fråga.

Den totala kostnaden för polisskolan blir alltså för år räknat 57,000 kronor.

För budgetåret 1925—1926 skulle erfordras dels hela kostnaden för högre klassen eller 27,000 kronor, dels halva kostnaden för lägre klassen eller 11,350 kronor och dels tre fjärdedelar av de gemensamma kostnaderna eller 5,475 kronor eller tillhopa i runt tal 44,000 kronor.

Därtill komma för nämnda år vissa engångskostnader, nämligen för inköp av skrivmaskiner 9,000 kronor och för inköp av inventarier m. m. 2,300 kronor eller tillhopa 11,300 kronor.

Därvid har räknats med att Stockholms stad utan särskild kostnad skall ställa till förfogande de av dess polisskola nu använda inventarierna, i värde uppgående till omkring 16,000 kronor.

I det Linnérska förslaget förutsattes härutinnan, att Stockholms stad utan ersättning skulle överlämna ifrågavarande inventarier.

I det utlåtande, som av stadsfullmäktige i Stockholm avgavs över det Linnérska förslaget, gjordes icke någon anmärkning mot förslaget på nyssnämnda punkt. Sedermera har drätselnämnden i Stockholm, i anledning av gjord förfrågan, genom skrivelse den 6 februari 1925 meddelat, att stadsfullmäktiges omförmälda utlåtande finge anses innebära, att staden avsett att utan ersättning avstå de för stadens polisskola anskaffade inventarierna.

Polisskoleutbildning skall enligt det föreliggande förslaget icke krävas av polispersonal, anställd i polisdistrikt å den egentliga landsbygden och i de minsta städerna och köpingarna. Däremot åsyftas att för dylik personal anordna kortare kurser i poliskunskap och exekutionsväsende. Redan under nu ifrågavarande budgetår torde emellertid någon dylik kurs knappast böra komma till stånd. Något särskilt belopp för detta ändamål har jag därför ej här beräknat.

Bland särskilda anordningar äro jämväl att räkna tidningen »Polisunderrättelser» och centralbyrån för fingeravtryck, och böra medel härför, på sätt jag i statsverkspropositionen, under punkten 89, anfört, beräknas inom ramen av förevarande anslag.

Polisunderrättelser.

För fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» hava extra anslag anvisats, för budgetåret 1923—1924 å 60,000 kronor och för budgetåret 1924—1925 å 55,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

I skrivelse den 9 juli 1924 har överståthållarämbetet anhållit om äskande av anslag å 55,000 kronor för fortsatt utgivande av ifrågavarande tidning under budgetåret 1925—1926.

Departementschefen.

Kostnaderna för tidningens utgivande torde emellertid röna inverkan av den förändring i fråga om sättet för kungörande av vissa uppgifter rörande motorfordonsväsendet, varom — på av chefen för kommunikationsdepartementet efter samråd med mig verkställd föredragning — förslag avgivits i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln. Denna förändring, vilken beräknas medföra en årlig besparing för statsverket på omkring 30,000 kronor, skulle bestå bland annat däruti, att den för närvarande genom överståthållarämbetets försorg utgivna samt av anslaget till registrering av automobiler under sjätte huvudtiteln bekostade publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik» kommer att från och med budgetåret 1925—1926 upphöra och kungörandet av en mindre del av de däri intagna uppgifterna, nämligen beslut om återkallelse av körkort, överflyttas till tidningen »Polisunderrättelser». Den härav föranledda ökningen av kostnaderna för sistnämnda tidnings utgivande har överslagsvis beräknats till omkring 1,500 kronor. Då det ur praktisk synpunkt är önskvärt, att kostnaderna för tidningen icke splittras på olika utgiftstitlar, torde av förevarande anslag — under förutsättning av bifall till berörda förslag — böra anslås medel till den ifrågasatta ökningen av kostnaderna för utgivande av tidningen »Polisunderrättelser».

Kostnaden för ifrågavarande publikation torde alltså för budgetåret 1925—1926 böra beräknas till 56,500 kronor.

Centralbyrån för fingeravtryck.

För upprätthållande av centralbyrån för fingeravtryck hava för ett vart av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 anvisats extra anslag å 25,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

I skrivelse den 9 juli 1924 har överståthållarämbetet anhållit, att för enahanda ändamål måtte för budgetåret 1925—1926 äskas ett anslag av 25,000 kronor.

Departementschefen.

Då någon anledning till ändring av kostnaden för berörda institution ej heller eljest synes föreligga, torde kostnaden för ifrågavarande anordning jämväl för budgetåret 1925—1926 böra beräknas till 25,000 kronor.

Ersättning för kläder.

Ersättning till polisman för skada å kläder utgår redan av detta anslag. De nya reglerna innefatta endast en oväsentlig utvidgning av statens ersättningsplikt. Någon särskild merkostnad torde icke böra härutinnan beräknas för bugetåret 1925—1926.

De kostnader i övrigt, som den nya organisationen medför, avses skola bestridas av det föreslagna anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.

Sammanfattning.

Enligt vad jag här anfört torde sålunda anslaget till polisväsendet i riket, vilket anslag, därest ny organisation icke genomföres, skulle kunna beräknas till ..... kr. 1,100,000: —

böra för budgetåret 1925—1926 höjas med följande belopp:

För bidrag till avlöning av polismän i nyreglerade polisdistrikt å landsbygden	»	75,000: —
För bidrag till dyrtidstillägg åt samma polismän	»	15,000: —
För pensionsbidrag åt samma polismän	»	4,000: —
För retroaktiva pensionsbidrag åt polismän i polisdistrikt å landsbygden	»	14,000: —
För bidrag till begravningshjälp och familjeunderstöd åt polismän å landsbygden	»	1,000: —
För reservpolismän	»	63,000: —
För kriminalpolismän	»	109,000: —
För polisskola	»	44,000: —
För engångskostnad för polisskola	»	11,300: —
För tidningen »Polisunderrättelser»	»	56,500: —
För centralbyrån för fingeravtryck	»	25,000: —
	kr.	1,517,800: —
Därifrån avgår dock den besparing, som vinnes genom nedsättningen av bidraget till landstingens polisväsen	»	18,500: —
Återstår alltså	kr.	1,499,300: —

Anslaget torde således lämpligen kunna beräknas till 1,500,000 kronor. I förhållande till det i statsverkspropositionen för ändamålet preliminärt beräknade beloppet, 1,625,000 kronor, innebär nyssnämnda anslagskrav alltså en nedsättning med 125,000 kronor.

Tillämpning av äldre regler.

Innan jag lämnar detta anslag, torde jag jämväl få göra några erinringar beträffande rätten att efter det den nya polisorganisationen beslutats tillämpa hittills gällande grunder för statsbidrag. Det kan härvid endast vara tal om bidrag till polismän, anställda i viss kommun å landsbygden. Så länge den nya organisationen icke trätt i tillämpning för viss kommun eller med kommun likställt samhälle, måste dylik kommunal bildning givetvis vara oförhindrad ej blott att åtnjuta redan utgående statsbidrag utan även att göra framställning om sådant till nyinrättad polismansbefattning. Emellertid måste det anses ligga i sakens natur, att bidrag till dylika polismansbefattningar ej såsom regel bör medgivas enligt de äldre grunderna, därest hinder ej föreligger

för vederbörande att övergå till det nya systemet. Dylikt hinder kan förefinnas antingen därutinnan, att inom det polisdistrikt, dit den bidragsäskande kommunen enligt fastställd indelning skall höra, finnes fjärdingsman, vars tjänstgöringstid ännu ej utgått, eller därutinnan, att annan till polisdistriktet hörande kommun vägrar att övergå. I de undantagsfall, då synnerliga skäl anses böra motivera ett tillfälligt uppskov med den nya organisationens genomförande — jag tänker närmast på det fall, att en kommuns ekonomi tillfälligtvis är särskilt dålig — bör möjlighet förefinnas att medgiva nytt anslag även då formellt hinder att övergå till det nya systemet ej förefinnes.

En särskild erinran torde här böra göras om de s. k. extra landsfiskaler, som, helt bekostade av förevarande anslag, förordnats i åtskilliga landsfiskalsdistrikt. I den mån dessa befattningshavare verkställa polisarbete, som enligt den föreslagna lagen om polisväsendet i riket skall ankomma på däri avsedd polispersonal, bliva de tydligen överflödiga vid ett fullständigt genomförande av den nya organisationen. I den mån de åter verkställa arbete, som egentligen ankommer å vederbörande landsfiskal, lära de bliva överflödiga, så snart en sådan reform av fögderiförvaltningen genomförts, att erforderliga biträden ställas till landsfiskalernas förfogande. Så länge emellertid av ena eller andra anledningen dessa befattningshavare erfordras, torde de få bekostas av förevarande anslag enligt hittillsvarande grunder.

Till sist må erinras om att av förevarande anslag bestrides kostnaden för personal, som vid särskilda tillfällen utrustas med polismans myndighet för att användas för ordningens upprätthållande. Vid ett genomförande av den nya organisationen torde — genom den förbättrande reservpolisorganisationen och genom rätten att anlita polispersonal, anställd för landstingsområde eller i polisdistrikt å den egentliga landsbygden, för ordningspolisverksamhet å annat håll — behovet av dylikt tillfälligt brukat manskap bliva mindre än förut. I den mån sådant manskap dock erfordras — en eventualitet, som är beaktad i 17 § i den föreslagna lagen om polisväsendet i riket — lära medel härför enligt hittills tillämpade grunder få disponeras av förevarande anslag.

På grund av det anförda torde i riksstaten för budgetåret 1925—1926 böra upptagas ett extra förslagsanslag av 1,500,000 kronor till *polisväsendet i riket* att användas ej mindre i huvudsaklig överensstämmelse med hittills gällande grunder i enlighet med vad här anförts än även till genomförande i av mig här angiven omfattning av en omorganisation av rikets polisväsen.

Vissa ersättningar till befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.

På sätt jag i årets statsverksproposition under femte huvudtiteln, punkten 89, antytt, torde det vara lämpligt, att ett särskilt anslag avses för de ersättningar, som skola tillkomma befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.

De ersättningar, som skulle bestridas från detta särskilda anslag, äro först och främst de, som oberoende av den föreslagna omorganisationen skola utgå till landsfogdar och landsfiskaler, samt vidare de, som föranledas av den nämnda omorganisationen. Därutöver böra hit hänföras ersättningar till vissa polismän för åtgärder, vidtagna på grund av lagen den 14 juni 1918

om fattigvården, varom bestämmelser tidigare utfärdats, ävensom för åtgärder, vidtagna på grund av den under nästlidet år utfärdade lagen om samhällets barnavård. Jag ber att nu i ett sammanhang få redogöra för samtliga de olika fall, i vilka ersättning från det här föreslagna anslaget skulle utgå.

Polisstyrelser. I följd av den i den föreslagna lagen om polisväsendet i riket stadgade skyldigheten för statsverket att bekosta polisstyrelsernas verksamhet bör av förevarande anslag ersättning utgå till polisstyrelsernas ordförande och ledamöter. Denna ersättning torde lämpligen böra utgå efter enahanda grunder, som angående ersättning för kommittéuppdrag äro eller kunna varda bestämda. Jag ber att härom få hänvisa till kungörelsen den 29 augusti 1921 (nr 517) med vissa bestämmelser angående kommittéer.

Då polisstyrelse vanligen torde komma att sammanträda i länsresidensstaden, lärer sammanträdeslokal i regel kunna tillhandahållas densamma genom länsstyrelsens försorg utan särskild kostnad. Protokollsföring, utskrift o. d. torde kunna ombesörjas av länsstyrelsernas personal, varför medel härför icke torde behöva beräknas å detta anslag.

Landsfogdar. Till landsfogde utgår nu ersättning enligt kungörelsen den 14 december 1917 (nr 874). Enligt denna äger landsfogde vid resa i och för tjänsten rätt till reseersättning och dagtraktamente enligt resereglementet ävensom till ersättning för särskilda utgifter i övrigt, som landsfogden fått vidkännas för sin polisverksamhet. De sålunda bestämda grunderna för ersättningsrätten torde kunna bibehållas oförändrade med allenast den modifikationen, att landsfogdes rätt till ersättning för särskilda utgifter torde böra uttryckligen förklaras omfatta ej blott utgifter, som föranletts av landsfogdens polisverksamhet, utan jämväl utgifter, föranledda av hans åklagarverksamhet.

Landsfiskaler. Till landsfiskaler utgå för närvarande ersättningar för vissa resor enligt kungörelserna den 31 december 1908 (nr 166, sid. 3), och den 14 juni 1918 (nr 455). Däremot utgår icke dagtraktamente.

De grunder, enligt vilka dessa ersättningar utgå, torde kunna i huvudsak bibehållas oförändrade. I vissa avseenden synas dock kompletteringar böra ske.

Gällande bestämmelser. Vad först angår landsfiskalernas verksamhet för kriminal- och ordningspolisändamål, utgår för närvarande ersättning för tjänsteresor, som företagits *dels* för att, då någon utan veterligen föregången sjukdom finnes ligga död, företaga undersökning om den döde avlidit av egen eller andras handaverkan, *dels* för brottslingars efterspanande eller gripande, *dels* för annan undersökning eller utredning med anledning av sådan överträdelse av lag eller allmänna stadganden, som utgör föremål för allmän åklagares beivran, och *dels* för lösdrivares anhållande.

Det Linnérska förslaget. Under erinran om angelägenheten av att landsfiskal icke på grund av de med viss åtgärd förenade utgifterna skulle behöva draga i betänkande att företaga densamma, föreslogs i det Linnérska förslaget, att ersättning i förevarande avseende skulle utgå jämväl, då landsfiskal företoge resa för förebyggande av brott eller för att, likaledes i preventivt syfte, inställa sig å plats,

där händelse, som störde allmän ordning och säkerhet, inträffat eller i följd av förekomna omständigheter kunde befaras. I samband därmed förordades även ersättning för resa, som avsåge verkställande av beslag eller av kvarstad å tryckt skrift.

Utöver ersättning för resor för kriminal- och ordningspolisändamål i mera inskränkt mening åtnjuter landsfiskal enligt nyssnämnda kungörelse ersättning, då han företager tjänsteresa på länsstyrelsens kallelse till och från residensstaden *eller* för inställelse vid ting, där landsfiskalen har att å tjänstens vägnar uppvakta, *eller* för verkställande av vägsyn eller formlig efterbesiktning av väg *eller* för åtgärd, som ankommer på landsfiskalen enligt lagen den 30 juni 1913 om behandling av alkoholister, *eller* för undersökning, som avses i 21 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete eller i kungörelsen den 21 december 1917 angående anmälan om olycksfall i arbete m. m., *eller* för undersökning och utredning i mål och ärenden enligt lagen den 14 juni 1918 om fattigvården eller för handräckning enligt samma lag. Gällande bestämmelser.

Till de sålunda omnämnda ersättningsfallen lades i det Linnérska förslaget det fall, att landsfiskalen företoge tjänsteresa för undersökning, som avsåges i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Det Linnérska förslaget.

I yttrande över det Linnérska förslaget förklarade statskontoret sig icke hava något att erinra mot vad i nämnda förslag förordats. Statskontoret.

1924 års förslag överensstämde med det Linnérska med det undantag, att ersättning däri tillerkändes landsfiskal jämväl vid resa för undersökning eller utredning enligt lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård eller för handräckning enligt samma lag. 1924 års förslag.

Beträffande den utvidgning av ersättningsrätten, som i sistnämnda avseende föreslogs i 1924 års förslag, ber jag att få erinra om vad jag anfört i årets statsverksproposition under femte huvudtiteln, punkten 40 (s. 135). Jag förordade där bl. a., att för undersökning, utredning och handräckning, som enligt 65, 72 och 77 §§ i lagen om samhällets barnavård kunde åligga landsfiskal, ersättning skulle tillkomma landsfiskalen efter enahanda grund som för motsvarande åtgärder enligt lagen om fattigvården. Vad 1924 års förslag härutinnan innehåller överensstämmer fullständigt med vad jag sålunda förordat. Departementschefen.

Då jag icke heller i övrigt har något att erinra mot de utvidgningar av landsfiskalernas ersättningsrätt, som i 1924 års förslag upptagits, kan jag alltså härutinnan helt godtaga detsamma.

I detta sammanhang torde böra omnämnas, att styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler i en den 2 februari detta år ingiven framställning, bland annat, hemställt, att traktamente måtte tillerkännas landsfiskalerna vid resor i tjänsten.

Det sålunda uppkomna spörsmålet synes mig lämpligen böra upptagas till prövning i samband med behandlingen av frågan om en löneregler ing

för landsfiskalerna. Då sistnämnda fråga, vari ett utarbetat förslag föreligger, icke kan föreläggas årets riksdag, torde ej heller spörsmålet om landsfiskals rätt till traktamente böra nu upptagas.

Reservpolismän. 1924 års förslag.

Enligt 1924 års förslag skall till reservpolisman utgå ett dagtraktamente av fem kronor eller, om polismannen innehar befälsgrad, åtta kronor. Bestämmelsen ansluter sig ganska nära till flertalet av de nuvarande reservpoliskontrakten, enligt vilka en var av reservpolismanskapet skall åtnjuta ett särskilt arvode av fyra kronor samt slitpenningar för persedlar med 40 öre för varje dygn, som helt eller delvis tagits i anspråk för reservpoliskommendering.

Departementschefen.

Berörda belopp har kunnat sättas lägre än vanligt traktamente med hänsyn till att kostnaden för bostad och kost under kommenderingen direkt skall bestridas av statsmedel. Med hänsyn härtill synas mig de föreslagna beloppen böra godtagas.

Kriminalpolismän. 1924 års förslag.

Enligt 1924 års förslag skall kriminalpolisman, som anställts för kriminalpolisverksamhet huvudsakligen utom vederbörande stationsort, vid i tjänsten anbefallda resor utom stationsorten erhålla såväl dagtraktamente som reseersättning.

Departementschefen.

Då dylik kriminalpolisman skall erhålla enahanda lön som övriga, å stationsorten anställda kriminalpolismän, torde ersättning för de av resorna föranledda särskilda kostnaderna icke lämpligen kunna beräknas på annat sätt än det föreslagna, vilket jag alltså kan förorda.

Polismäns resor utom tjänstgöringsområdet. 1924 års förslag.

Jämväl för det fall, att polisman, som är anställd för landstingsområde eller i annat polisdistrikt å landsbygden än med stad jämställd köping, beordras till ordningspolisverksamhet utanför det område, för vilket han är anställd, låter 1924 års förslag polismannen erhålla såväl dagtraktamente som reseersättning enligt resereglementet. Detsamma föreslås för det fall, att resa i tjänsten företages av polisman, som i visst polisdistrikt är anställd för hela rikets behov.

Departementschefen.

Någon anledning till anmärkning mot vad sålunda föreslagits och som i princip överensstämmer med vad som nu enligt kungörelse den 17 maj 1867 finnes stadgat för fall, då fjärdingsman beordras till tjänstförrättning utom sitt distrikt, synes mig icke föreligga.

Polismäns ersättning vid resor inom tjänstgöringsområdet.

För närvarande äro andra polismän än landsfogdar och landsfiskaler icke — frånsett handräckning enligt lagen om fattigvården, vartill jag senare skall komma — berättigade till ersättning för resor, som de i tjänsteärende måste företaga inom eget tjänstgöringsområde. Att dylik ersättning icke bör ifrågakomma vid resor inom polisdistrikt, som består av stad eller köping, ligger i sakens natur; även i sådana köpingar, som icke själva äro pliktiga att bekosta sitt polisväsen, torde sålunda ersättning icke kunna ifrågasättas.

I viss mån annorlunda ligga förhållandena på den egentliga landsbygden och särskilt i mera vidsträckta polisdistrikt. Sant är visserligen, att landsbygdens polismän i stor utsträckning måste befinna sig på rörlig fot, särskilt på grund av den dem åliggande restindrivningen, och att deras löneförmåner måste bestämmas med hänsyn härtill. Men fall kunna dock förekomma, för vilka man icke rättvisligen kan anse lönen avsedd.

Den Linnérska utredningen.

I *den Linnérska utredningen* framhölls i denna del, att, om kriminalpolispersonal under förundersöknings gång komme att samarbeta med andra polismän eller fjärdingsmän och arbetet förorsakade dessa särskilt stora kostnader, skulle det för dem komma att te sig obilligt, om de icke kunde påräkna någon ersättning för sina utgifter.

Linnér föreslog i enlighet härmed, att, om underordnad polisman i vissa närmare angivna fall företagit resa, som förorsakat befattningshavaren särskilt stora utgifter, länsstyrelsen skulle på framställning äga att bereda honom ersättning av statsmedel för resekostnaden eller någon del därav. De fall, i vilka ersättning sålunda skulle kunna utgå, voro sådana, i vilka polismannen på överordnads befallning företagit resa för förebyggande av brott eller brottslingars efterspanande och gripande, för annan undersökning eller utredning med anledning av sådan överträdelse av lag eller allmänna stadganden, som utgör föremål för allmän åklagares beivran, för verkställande av kvarstad å tryckt skrift eller beslag, för inställelse å plats, där händelse, som störde allmän ordning och säkerhet, inträffat eller i följd av förekomna omständigheter kunde befaras eller för delgivning av stämning eller föreläggande i brottmål.

1924 års förslag.

1924 års förslag meddelade enahanda regel som det Linnérska förslaget för det fall, att polisman, anställd för landstingsområde eller i annat polisdistrikt å landsbygden än med stad jämställd köping, enligt överordnads befallning inom det område, för vilket han vore anställd, företagit med särskilt stora utgifter förenad resa antingen av den art, att, om den företagits av landsfiskal, reseersättning skulle hava tillkommit denne, eller ock för delgivning av stämning eller föreläggande i brottmål.

Departementschefen.

Såsom jag redan antytt, är även jag av den uppfattningen, att fall förefinnas, i vilka ersättning bör av statsmedel utgå till polispersonal, till vars avlöning statsverket bidrager. Att i dylika fall ersättning för närvarande regelrätt icke utgår, har föranlett därtill, att Kungl. Maj:t på särskilda framställningar måst tilldela vederbörande gottgörelse av allmänna medel, och det skulle säkerligen innebära en fördelaktig förenkling, om prövningsrätt härutinnan kunde tillerkännas länsstyrelserna. Sannolikt kommer behovet av en bestämmelse sådan som den föreslagna att bliva mindre, sedan den nya polisorganisationen genomförts och i enlighet därmed tillfredsställande ekonomiska förmåner tillförsäkrats samtliga befattningshavare. Sistnämnda omständighet utgör dock ingen anledning att underlåta att upptaga en regel, som ej sällan torde komma att visa sig värdefull. Då länsstyrelserna skulle få pröv-

ningsrätt, torde det icke vara erforderligt att, såsom i det Linnérska förslaget skett, begränsa ersättningsrätten till endast vissa av de fall, där ovillkorlig rätt till ersättning tillkommer landsfiskal. Genom att gottgörelse kan beredas den underordnade polismannen i samtliga dylika fall får landsfiskalen större möjlighet att reservera sin arbetskraft för sådant arbete, som i första hand kräver hans personliga deltagande. Härutinnan synes mig alltså 1924 års förslag vara att föredraga.

En jämförelse emellan nu omhandlade regler och dem, som angående polismans resa utanför det område, för vilket han är anställd, upptagits i 1924 års förslag och av mig i det föregående förordats, visar, att, om polisman, som i visst polisdistrikt å den egentliga landsbygden anställts för hela rikets behov, företager resa inom det polisdistrikt, där han är anställd, ersättning icke skulle kunna beredas honom. Huruvida dylika polismän erfordras, är måhända ej alldeles klart. Man kan emellertid tänka sig, att det kan vara lämpligt att låta i polisdistrikt å landsbygden i Norrbottens län anställa gränspolismän. Med hänsyn härtill torde även den här omhandlade ersättningsrätten böra omfatta all polispersonal, som helt eller delvis avlönas med statsmedel.

På grund av det anförda får jag, med den modifikation, som nyss nämnts, i denna del förorda 1924 års förslag.

Extra polismän och fjärdingsmän.

Enligt det föreliggande förslaget till omorganisation av polisväsendet skola efter den 1 januari 1926 samtidigt på landsbygden finnas dels polismän, tillsatta efter de nya reglerna, och dels fjärdingsmän och polismän, tillsatta enligt det äldre systemet.

Gällande bestämmelser.

Fjärdingsmännen äro för närvarande enligt kungörelserna den 30 december 1863 (nr 82) och den 17 maj 1867 (nr 31) berättigade till traktamente och reseersättning då de beordras till tjänsteförrättning utom sitt distrikt vid beväringsmönstringar, marknader o. d. Angående sättet för dylik ersättnings erhållande äro bestämmelser meddelade i förstnämnda kungörelse samt i brevet den 2 februari 1877 (nr 2) till statskontoret i fråga om förändrad lydelse av § 9 i samma kungörelse.

1924 års förslag.

Enligt 1924 års förslag skulle samtliga här omnämnda författningar upphävas, så vitt de angå fjärdingsmän. Å fjärdingsmän skulle tillämpas den förut behandlade regeln om rätt för länsstyrelse att helt eller delvis bevilja ersättning för resa, som varit förenad med särskilt stora kostnader. I övrigt innehåller samma förslag inga uttryckliga bestämmelser om fjärdingsmän och extra polismän.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag förut yttrat är möjligheten att bereda de oftast illa avlönade fjärdingsmännen ersättning för resa, som varit förenad med särskilt stora utgifter, alldeles speciellt av behovet påkallad, och mot vad 1924 års förslag därutinnan innehåller har jag icke någon erinran. Emellertid torde dylik rätt uttryckligen böra tillerkännas jämväl extra polismän. Vidare torde fjärdingsmännen under den tid, som de ännu skola finnas, böra ut-

tryckligen bibehållas vid den rätt till ersättning för tjänstgöring utom vederbörande distrikt, som nu tillkommer dem.

Handräckning enligt lagarna om fattigvården och om samhällets barnavård.

Gällande bestämmelser.

Enligt kungörelsen den 20 juni 1924 (nr 255) angående ersättning av statsmedel för handräckning i vissa fall enligt 72 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården utgår av statsmedel reseersättning till polismyndighet i stad, som enligt nyssnämnda stadgande verkställer handräckning för inställande till arbete av den, som underlåter att efterkomma föreläggande, varom i 71 § i sagda lag sägs, eller för återhämtande av understödstagare eller försörjningspliktig, som olovligen avvikit från fattigvårdsanstalt, å vilken han varit intagen. Likaledes utgår ersättning av statsmedel i fall, då polisman eller fjärdingsman på landsfiskals uppdrag i dennes ställe verkställer handräckning av nyss angiven art. Däremot utgår icke något dagtraktamente.

1924 års förslag.

1924 års förslag upptager i förevarande avseende bestämmelse om att, då annan polisman än landsfiskal för meddelande av handräckning jämlikt lagen den 14 juni 1918 om fattigvården eller lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård företagit resa utom det område, för vilket han är anställd, härför skall av statsmedel utgå reseersättning och dagtraktamente enligt resereglementet. Beträffande resor inom nämnda område upptages icke någon särskild föreskrift, utan skulle härutinnan gälla den allmänna regeln, att länsstyrelse skulle äga att i fall, då resa förorsakat befattningshavare å landsbygden utom vissa köpingar särskilt stora utgifter, bereda honom ersättning för resekostnaden eller någon del därav.

Departementschefen.

Till belysande av det spörsmål, varom här är fråga, må erinras om de bestämmelser angående handräckning, som förefinnas i lagarna om fattigvården och om samhällets barnavård.

Enligt 72 § i den förra lagen skall vederbörande polismyndighet meddela handräckning *dels* för delgivning av föreläggande, som enligt 71 § meddelas försörjningspliktig att inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete, *dels* för inställande till arbete av den, som underlåter att efterkomma sådant föreläggande, och *dels* för återhämtande av understödstagare eller försörjningspliktig, som olovligen avvikit från fattigvårdsanstalt, å vilken han varit intagen. Dylik handräckning meddelas utan kostnad för fattigvårdsstyrelsen eller anstalten. Enligt 74 § i samma lag är vidare polismyndighet skyldig att på begäran utan kostnad för vederbörande fattigvårdsstyrelse verkställa delgivning av varning, som enligt nämnda paragraf beslutats. Enligt 62 § i sagda lag äger fattigvårdsstyrelse hos vederbörande polismyndighet erhålla handräckning för omhändertagande av understödstagare tillhörig egendom.

Enligt 72 § i lagen om samhällets barnavård, vilken lag skall träda i tillämpning från och med den 1 januari 1926, skola bland annat enahanda regler gälla för de motsvarande fall, som kunna uppstå enligt nämnda lag. Enligt 77 § i samma lag äger barnavårdsnämnd eller dess ordförande samt styrelse eller föreståndare för skyddshem att för vidtagande av på dem an-

kommande åtgärd utan kostnad för nämnden eller styrelsen erhålla handräckning av polismyndighet. Åtgärder, som på grund härav kunna påkallas, äro dels verkställande av delgivningar, dels omhändertagande, förflyttning eller återhämtande av barn, dels hämtning till förhör, dels omhändertagande av egendom jämlikt 68 § 1 mom. och dels beredande av tillträde till lägenhet, där undersökning eller annan åtgärd skall verkställas.

Vad angår handräckning enligt lagen om fattigvården skilja sig 1924 års kungörelse och 1924 års förslag i tre avseenden. Först och främst medger den förra icke ersättning annat än i vissa angivna handräckningsfall, medan förslaget låter sådan ersättning principiellt utgå vid all handräckning. Vidare medger kungörelsen ersättning oavsett om resa företagits utom eller inom vederbörandes tjänstgöringsområde, medan förslaget begränsar ersättningsrätten till det förra fallet och i det senare fallet, såsom tidigare omnämnts, icke alls medger dylik ersättning åt polisman, som är anställd i stad eller därmed jämställd köping, och beträffande annan polispersonal å den egentliga landsbygden än landsfiskal allenast bereder möjlighet till ersättning vid särskilt stora utgifter. Slutligen utgår enligt förslaget ej blott reseersättning utan även traktamente.

Den första av dessa skiljaktigheter är snarast av formell natur. De handräckningsåtgärder, för vilka enligt kungörelsen ersättning icke utgår, äro sådana, för vilka resa utom vederbörandes tjänstgöringsområde regelrätt icke erfordras. Såsom framgår av propositionen den 19 mars 1924 (nr 162), vilken ligger till grund för kungörelsen, åberopades såsom skäl för att icke medgiva ersättning för delgivning av föreläggande enligt 71 § just, att dylik delgivning verkställdes inom polismyndighetens tjänstgöringsområde. Vad de två övriga skiljaktigheterna beträffa motiveras förslagets ståndpunkt synbarligen av intresset att göra ersättningsreglerna så konsekventa som möjligt. Såsom skäl för att icke medgiva dagtraktamente har tidigare (se berörda proposition, s. 10) åberopats, att det icke vore lämpligt att i förevarande avseende försätta polismyndighet i stad i förmånligare ställning än den, som för närvarande tillkommer landsfiskal. Om emellertid traktamente blott skall utgå vid resa utom tjänstgöringsdistriktet, torde denna invändning förlora sin betydelse. Landsfiskal synes nämligen icke lämpligen böra begiva sig från sitt distrikt för att verkställa här avsedda handräckningsåtgärder, vilka samtliga torde vara av den beskaffenhet, att de utan olägenhet kunna anförtros åt landsfiskalen underordnad personal. Det bör ej heller förbises, att de resor, som för dessa handräckningar ifrågakomma, ofta kunna vara så långa, att man ej skäligen kan låta befattningshavaren själv vidkännas traktamentskostnaden, ävensom att möjlighet för honom att för denna utfå gottgörelse av vederbörande polisdistrikt icke torde föreligga. Då jag ej heller i övrigt finner någon olägenhet förenad med vad som förordats i 1924 års förslag, kan jag i förevarande avseende ansluta mig till detsamma.

Vad beträffar handräckning enligt lagen om samhällets barnavård tillåter jag mig att erinra om att jag i statsverkspropositionen till årets riksdag under femte huvudtiteln, punkten 40, (s. 135) framhållit, bland annat,

att de skäl, som ligga till grund för bestämmelserna i 1924 års kungörelse, tala för att dessa bestämmelser utsträckas att gälla även för motsvarande fall enligt lagen om samhällets barnavård. Jag anmärkte tillika, att ersättning därutöver syntes påkallad i vissa fall, som ej hava motsvarighet i lagen om fattigvården.

Godtager man emellertid beträffande handräckning enligt sistnämnda lag vad jag i det föregående förordat, torde anledning saknas att beträffande handräckning enligt lagen om samhällets barnavård intaga en annan ståndpunkt. Även här torde alltså en enhetlig — och med den för handräckning enligt lagen om fattigvården föreslagna överensstämmande — regel kunna meddelas för samtliga handräckningsfall. Jag kan följaktligen även i nu omhandlade del godtaga 1924 års förslag.

Ersättning för särskilda kostnader.

Enligt 1924 års förslag skall såväl landsfiskal som övriga befattningshavare vid polisväsendet, till vilka reseersättning enligt samma förslag skall eller kan utgå, vara berättigade till gottgörelse av statsmedel för särskild kostnad, som befattningshavare, utöver kostnaden för eget behov, fått vidkännas för behörigt verkställande av åtgärd, för vilken landsfiskal må företaga resa mot ersättning av statsmedel.

Departementschefen.

Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer, vad landsfiskalerna vidkommer, med vad som redan gäller enligt kungörelsen den 14 juni 1918, ehuru den — i följd av att antalet fall, i vilka reseersättning skulle tillerkännas landsfiskal, skulle ökas — skulle komma att få en något mera omfattande tillämpning än förut. Beträffande övriga befattningshavare gäller likaledes den här föreslagna regeln vid handräckning enligt lagen om fattigvården. I övrigt innebär den en nyhet.

Att det överensstämmer med billighet, att ersättning, på sätt här föreslagits, tilldelas befattningshavare för särskilda utgifter, synes mig ligga i öppen dag. Huruvida en i och för sig nödvändig utgift kommit att göras av landsfiskalen eller av annan befattningshavare, torde icke böra tillmätas betydelse för frågan, om utgiften bör gottgöras av statsverket. Däremot synes ersättningsrätten böra bestämmas så, att ersättning icke utgår till polisman i andra fall än då för en för den ifrågavarande åtgärden behövlig resa ersättning skall eller kan tilläggas befattningshavaren. Genom en sådan begränsning skulle polismyndighet i stad och därmed jämställd köping uteslutas från ersättning utom i fall, då handräckning meddelas enligt lagarna om fattigvården och om samhällets barnavård. Med nämnda modifikation kan jag i denna del förorda 1924 års förslag.

Befattningshavares placering i reseregelmentet.

Enligt ett flertal av de bestämmelser, jag i det föregående förordat, skall ersättning utgå enligt resereglementet.

Därest nytt sådant reglemente varder utfärdat i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, över vilket riksdagens yttrande genom proposition den 13 innevarande februari (nr 95) inhämtats, skulle bestämmelser komma att erfordras om, till vilka reseklasser de olika befattningshavarna vid polisväsendet

skola hänföras, och om de traktamentsbelopp, som böra tillkomma dem. Då emellertid i nämnda förslag förutsatts, att bestämmelser av dylik natur skola av Kungl. Maj:t utfärdas, har jag, efter samråd med t. f. chefen för finansdepartementet, funnit mig sakna anledning att nu framlägga några särskilda förslag därutinnan.

Ersättning för telefonförbindelse. Landsfogdar och landsfiskaler. Gällande bestämmelser.

Enligt kungörelsen den 14 juni 1918 äger landsfiskal av statsmedel åtnjuta ersättning för dels två tredjedelar av årsavgift, som av honom utgives för begagnande av telefonförbindelse, vilken anordnats eller anordnas till tjänstelokalen, dels ock stadgad inträdes- och anläggningsavgift för telefonförbindelse, som till tjänstelokalen inrättas, med iakttagande av att nämnda ersättning medgives landsfiskal för allenast en telefonledning och att ersättning för annan än rikstelefonledning ej må utgå, med mindre tillstånd därtill lämnas av Kungl. Maj:t.

Det Linnérska förslaget.

Enligt det Linnérska förslaget skulle landsfogde, länspolisassessor, polismästare samt lands- och stadsfiskaler av statsmedel undfå ersättning för inträdes- och anläggningsavgift för rikstelefonförbindelse, som inrättades till tjänstelokalen eller bostaden, så ock för årsavgift för sådan telefonförbindelse, som dit anordnades, dock med iakttagande av att ersättning skulle utgå för allenast en telefonledning till vartdera stället.

Statskontoret.

I yttrande över det Linnérska förslaget anförde statskontoret, att i princip knappast något vore att erinra mot den föreslagna utsträckningen av ersättningsrätten, men att statskontoret ville ifrågasätta, huruvida det icke borde ankomna på vederbörande länsstyrelse att pröva, om ersättning för telefonförbindelse till både tjänstelokal och bostad kunde anses erforderlig. Därjämte anmärktes, att bestämmelserna varken i 1918 års kungörelse eller i det Linnérska förslaget avfattats med den terminologi, som kommit till användning i nu gällande telefonreglemente.

1924 års förslag.

Enligt 1924 års förslag skulle landsfogdar och landsfiskaler äga att av statsmedel undfå ersättning för inträdesavgift och, i förekommande fall, flyttningsavgift för rikstelefonförbindelse, som inrättades till tjänstelokalen eller bostaden, ävensom för årsavgift för sådan telefonförbindelse, som dit anordnades, samt för hyresavgift för ledning, som anlades och underhölles av telegrafverket men enligt gällande bestämmelser skulle bekostas av abonnent. Ersättning finge dock ej utgå till mer än en telefonledning till tjänstelokalen och en sådan till bostaden.

Gällande telefonreglemente.

Till klargörande av skiljaktigheterna i ersättningsrättens omfattning emellan nuvarande bestämmelser och 1924 års förslag torde böra erinras om vad gällande telefonreglemente den 29 november 1915 (nr 474) med däri senare gjorda ändringar innehåller angående telefonavgifter. Enligt § 10 i dess lydelse enligt kungörelsen den 26 september 1921 (nr 539) erlägges för fortlöpande abonnemang dels inträdesavgift och dels abonnemangsavgift. Abonnemangsavgiften är bestämd till visst belopp för kvartal (jfr

kungörelsen den 30 maj 1924, nr 187). Enligt kungörelse den 28 juni 1918 (nr 432) utgick därjämte anläggningsavgift, men denna avgift avskaffades genom förenämnda kungörelse den 26 september 1921.

Enligt § 11 i telefonreglementet bestrider telegrafverket kostnad för anläggning och underhåll av huvudledning till station med minst 50 helårsabonnenter intill gränsen av ett för varje sådan station av telegrafstyrelsen fastställt område, som benämnes stationens frikrets. Anläggning och underhåll av sådan del av huvudledning, som framgår utanför stations frikrets, samt av huvudledning till station, där antalet helårsabonnenter är mindre än 50 och frikrets således icke medgives, bekostas av abonnenten. Dock åtager sig telegrafverket för abonnents räkning anläggning av dylik ledning, eller kan abonnent av telegrafverket förhyra ledning, allt enligt taxa, som fastställes av telegrafstyrelsen. För abonnemang å anknuten apparat samt å extra apparater och anordningar med tillhörande ledningar ävensom för flyttning av apparater och ledningar gälla de villkor och avgifter, som fastställas av telegrafstyrelsen.

Departementschefen.

Vad först angår frågan om, vilka befattningshavare vid polisväsendet som böra åtnjuta statsbidrag till telefon, må till en början anmärkas, att det förslag till ny polisorganisation, som Kungl. Maj:t nu beslutat förelägga riksdagen, i motsats till det Linnérska icke innehåller något om inrättande av länspolisassessorstjänster eller om förstatligande av polismästar- och stadsfiskalstjänsterna. Det torde därför vara klart, att någon ersättningsrätt ej kan komma i fråga för andra än landsfogdar och landsfiskaler. Vad polismästare och stadsfiskaler beträffar må det tillkomma vederbörande polisdistrikt att draga försorg om behövlig telefonförbindelse. Då landsfogde enligt gällande bestämmelser skall hava sin tjänstelokal hos länsstyrelsen och någon ändring härutinnan ej förutsättes, torde länsstyrelsen hava att liksom nu förse landsfogden med telefon å tjänsterummet. Några särskilda bestämmelser i detta avseende lära alltså icke erfordras. Vad som återstår att reglera är således bostadstelefon åt landsfogde samt tjänste- och bostadstelefon åt landsfiskal. Härutinnan torde böra erinras om vikten av att ifrågavarande polischefer när som helst på dygnet och oavsett om de befinna sig å tjänsterummet eller i bostaden kunna nås med telefonmeddelande i fall, då deras omedelbara ingripande kan behövas. För detta ändamål bör man kunna ålägga landsfogde att hålla telefon i bostaden och landsfiskalen att hålla telefon såväl å tjänstelokalen som, då tjänstelokalen ej är anordnad i omedelbar anslutning till bostaden, i denna. Ett dylikt åläggande kan dock icke billigtvis givas, om befattningshavaren själv skall vidkännas kostnaden. Att därvid göra någon reduktion med hänsyn till att befattningshavaren jämväl själv kan komma att draga nytta av telefonförbindelsen, är knappast staten värdigt. Vad vidkommer frågan, på vad sätt ersättningsrätten lämpligen bör bestämmas, kan jag för min del icke finna någon erinran mot att jämväl kostnaden för ledning i fall, då befattningshavaren är bosatt utom frikrets, bestrides av staten. Då landsfogde skall hava sin tjänstelokal hos länssty-

relsen och alltså måste bo i länsresidensstaden eller i dess omedelbara närhet samt landsfiskal skall vara bosatt å sitt boställe eller å plats inom distriktet, som länsstyrelsen finner vara lämplig för hans tjänstutövning, och endast med Kungl. Maj:ts samtycke får bo utom sitt distrikt, finnes ingen risk för att landsfogde eller landsfiskal skall kunna obehörigen förorsaka det allmänna kostnader för telefon genom att välja en avlägset liggande bostad. Ej heller mot förslaget att låta staten vidkännas flyttningsavgift synes mig något vara att anmärka. Såsom framgår av redogörelsen för gällande telefonreglemente utgår ej längre anläggningsavgift. Behov av att möjliggöra annan telefonförbindelse än rikstelefonförbindelse lärer numera icke föreligga.

På grund av det anförda vill jag i denna del förorda 1924 års förslag.

Polismän å landsbygden. Det Linnérska förslaget.

Vad angår rikstelefonförbindelse till andra befattningshavare än polischeferna föreslogs i det Linnérska förslaget, att dylika befattningshavare skulle, där länsstyrelsen det bestämde, åtnjuta ersättning för enahanda kostnader som polischef. Till denna kostnad skulle emellertid staten liksom till personalkostnader i allmänhet bidraga med allenast en fjärdedel.

1924 års förslag.

I 1924 års förslag beröres ej alls fråga om ersättning för telefonförbindelse till polisman, anställd i stad eller därmed jämställd köping. Till dylik telefonförbindelse anses nämligen staten enligt sagda förslag lika litet böra bidraga som till dessa polisdistrikts kostnader i övrigt. Däremot innehåller 1924 års förslag, att staten skall, om landsting eller annat polisdistrikt på landsbygden än köping, som nyss berörts, beslutat förse polisman med rikstelefonförbindelse, ersätta landstinget eller distriktet hälften av de avgifter, som staten beträffande landsfogdar och landsfiskaler helt bestrider.

Departementschefen.

Beträffande denna fråga har jag redan uttalat mig i det yttrande, vari jag anmälde förslaget till lag om polisväsendet i riket m. m. (se prop. nr 58, sid. 59). Jag pekade där på angelägenheten av att på landsbygden upprättandet av telefonförbindelse till polispersonalen på allt sätt främjas och på att en högre norm för statsbidraget än beträffande personalkostnaden här är motiverad på den grund, att rikstelefonförbindelses anordnande innebär, att utgiften på polisväsendets stat återkommer å telegrafverkets inkomstsida. Såsom jag i nämnda yttrande betonade, har jag intet att erinra mot den här föreslagna bestämmelsen.

Ifrågasättas kunde att meddela ett särskilt stadgande angående rätt för kriminalpolisman, som i viss stad anställes för verksamhet huvudsakligen utom staden, att åtnjuta ersättning för telefonförbindelse. Emellertid lärer det i allmänhet vara tillräckligt med den telefon, som finnes å vederbörande kriminalstation och som skall bekostas av stationsorten.

Telefonsamtals- och telegramavgifter. 1924 års förslag.

Enligt 1924 års förslag skall befattningshavare, som är berättigad till reseersättning i enlighet med vad jag förut omnämnt, äga av statsmedel åtnjuta ersättning för vad han visar sig hava utgivit för telefonsamtal och telegram i tjänsteärende.

Departementschefen.

Mot denna regel synes mig icke annan erinran vara att göra än att ersättningsrätten bör uttryckligen bestämmas så, att den ej omfattar ersättning

till polisman i stad och därmed jämställd köping i andra fall än då utgiften avser tjänstgöring utom staden. Av städernas och berörda köpingars skyldighet att själva vidkännas kostnaden för sitt polisväsen lärer nämligen följa, att övriga samtals- och telegramavgifter skola bestridas av polisdistriktet.

Anslagets belopp.

Jag har därmed avslutat min redogörelse för de grunder, efter vilka ersättningar böra utgå av ifrågavarande anslag, och övergår nu till frågan om storleken av det belopp, vartill anslaget bör beräknas.

I den mån de ersättningar, varom här är fråga, redan utgå, bestridas de delvis från femte huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar och delvis från samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Från dessa anslag bör alltså, såsom jag i statsverkspropositionen, under punkten 89, omnämnt, till förevarande anslag överföras ett så stort belopp, som motsvarar nuvarande kostnader för ändamålet. Då de nya reglerna icke torde böra bliva tillämpliga förrän i samband med polisreformens genomförande eller från och med ingången av år 1926, lärer, även om förevarande anslag måste upptagas för hela budgetåret 1925—1926, till detsamma böra överföras allenast vad som svarar mot behovet för den senare hälften av budgetåret. Approximativt kan beräknas, att ifrån nyssnämnda äldre anslag böra för budgetåret 1925—1926 överföras respektive 100,000 kronor och 75,000 kronor.

De ökade utgifter, som föranledas av de nya reglerna, hava i 1924 års förslag beräknats till 125,000 kronor om året vid genomförd omorganisation och till 50,000 kronor för budgetåret 1925—1926. Givetvis kan icke heller denna beräkning vara annat än approximativ, men jag saknar anledning att beräkna det erforderliga beloppet annorlunda än i nämnda förslag skett.

I anslutning till det sålunda anförda torde till beredande av *vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1925—1926 böra i riksstaten uppföras ett extra förslagsanslag av (100,000 + 75,000 + 50,000) 225,000 kronor att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med här angivna grunder.

Polisväsendet i Stockholm.

Rörande behovet och storleken av ett anslag till *polisväsendet i Stockholm* får jag hänvisa till vad jag redan anfört i samband med behandlingen av det ordinarie anslaget till överståthållarämbetet.

Rese- och traktamentspenningar.

Femte huvudtitelns förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar har för vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 uppförts med 800,000 kronor. Nettoutgifterna från det för budgetåret 1923—1924 anvisade anslaget hava enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning uppgått till 953,960 kronor.

Såsom framgår av vad jag redan anfört skulle från sagda förslagsanslag det belopp, som åtgår till bestridande av rese- och traktamentspenningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet, från och med budgetåret 1925—1926 utbrytas och jämte visst annat belopp från anslaget till skriv-

materialier och expenser, ved m. m. sammanföras till ett särskilt anslag till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet. Det belopp, som från anslaget till rese- och traktamentspenningar skulle utbrytas, har för budgetåret 1925—1926 approximativt beräknats till 100,000 kronor eller vad som svarar mot behovet för den senare hälften av budgetåret.

Med hänsyn till det anförda och innan erfarenhet vunnits, i vad mån det till riksdagen genom proposition den 13 innevarande februari (nr 95) för yttrande överlämnade förslaget till nytt resereglemente kan komma att — därest ett i överensstämmelse därmed avfattat reglemente varder utfärdat — medföra en minskning i avseende å utgifter i ifrågakomna hänseende, synes i anslutning till vad jag anfört i ämnet under punkten 101 i statsverkspropositionen anslaget till *rese- och traktamentspenningar* jämväl för nästa budgetår kunna beräknas till 800,000 kronor.

Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.

Av vad jag förut anfört framgår, att den föreslagna omorganisationen av polisväsendet och det därav föranledda upptagandet av ett särskilt anslag till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet kommer att medföra, att till sistnämnda anslag från det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för budgetåret 1925—1926 överföres ett belopp av 75,000 kronor. Slutlig beräkning av anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. kan emellertid ske först i samband med en definitiv lönereglering för landshövdingarna, varom jag, såsom jag i statsverkspropositionen, under punkten 90, omnämnt, senare kommer att framlägga förslag.

Den totala merkostnaden för polisväsendet.

På grund av de beräkningar, jag i det föregående gjort beträffande anslagsbehovet för budgetåret 1925—1926, synes det mig vara på sin plats att här göra ett överslag över den totala årliga merkostnad, som uppkommer vid ett fullständigt genomförande av den föreslagna omorganisationen av polisväsendet. Denna merkostnad torde kunna beräknas sålunda:

Bidrag till löner åt polismän, anställda i polisdistrikt å landsbygden, torde böra upptagas i enlighet med 1924 års förslag till	kronor	712,700: —
Bidrag till dyrtidstillägg härå	»	142,540: —
Bidrag till pensionering av polismän, anställda i polisdistrikt å landsbygden	»	68,760: —
Bidrag till retroaktiva pensionsavgifter åt samma polismän	»	28,000: —
Bidrag till begravningshjälp och familjeunderstöd	»	5,000: —
Reservpolismän, inklusive dyrtidstillägg	»	126,000: —
Kriminalpolismän, inklusive dyrtidstillägg, pensionskostnad, begravningshjälp, familjeunderstöd och vid tiden för omorganisationens genomförande intjänade ålderstillägg	»	240,000: —
Polisskola	»	57,000: —

Ökning av vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet	kronor	125,000: —
	kronor	1,505,000: —
Om från detta belopp dragas de besparingar, som vinnas genom minskning av bidraget till landstingens polisväsen och indragning av det äldre bidraget till Stockholms polisväsen eller	»	65,100: —
kommer jag till en total årlig merkostnad av	kronor	1,439,900: —

Med hänsyn till att för vissa ändamål, som torde betinga endast en oväsentlig årlig kostnad, icke något särskilt belopp beräknats och för att man må erhålla skälig marginal torde den totala årliga merkostnaden böra beräknas till 1,500,000 kronor, eller samma belopp, vartill ifrågavarande merkostnad i 1924 års förslag, delvis på andra grunder, upptagits.

På grund av vad jag här i skilda hänseenden anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under femte huvudtiteln

dels under avdelningen överståthållarämbetet och landsstaten nedsätta det ordinarie anslaget till överståthållarämbetet, nu 123,822 kronor, med 28,100 kronor till ..... kronor 95,722: —;

dels under avdelningen polisväsendet till polisväsendet i riket för användning i huvudsaklig överensstämmelse med av mig här förordade grunder för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av ..... kronor 1,500,000: —;

dels under sistnämnda avdelning till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av mig här angivna grunder, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av ..... kronor 225,000: —;

dels under samma avdelning under rubriken polisväsendet i Stockholm uppföra ett ordinarie anslag av... kronor 14,050: —;

dels ock under avdelningen diverse uppföra det ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med ..... kronor 800,000: —.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet.

Conr. Falkenberg.